

Oponentský posudek habilitační práce pro studijní obor 3.4.2. teória a dějiny štátu a práva

Ján Štefanica, Kampaň proti slovenskému buržoaznímu nacionalismu, Key Publishing, Ostrava 2017, 252 str.

Problematika politických procesů konce 40. a počátku 50. let patří ke klíčovým otázkám moderních československých dějin. Týká se to i situace na Slovensku, kde největší z perzekučních akcí měla podobu kampaně proti tzv. slovenskému buržoaznímu nacionalismu. Bezesporu se jedná o téma stále aktuální a řada jeho aspektů nebyla do vydání Štefanicovy práce detailněji prozkoumána. K jejímu zpracování je možno přistupovat z různých hledisek a metodologických východisek. Předkládaná práce je příkladem vhodného interdisciplinárního pojetí této problematiky, kdy se vzájemně propojují přístupy obecně a právně historické s využitím přístupů trestního práva se zasazením problematiky do mezinárodního kontextu. Práce je originálním výsledkem autorovy vědecké práce a ocenit je nutno zejména jeho práci s archivními materiály a zvládnutí velkého množství dosavadní odborné i memoárové literatury.

Předkládaná práce je veřejnosti přístupna již rok v publikované podobě, vydalo ji nakladatelství Key Publishing . Dočkala se tedy již kladných reakcí od odborné veřejnosti, v současné době je například připravena kladná recenze i pro Právně historické studie.

Práci se dělí na sedm obsahových kapitol, závěr, seznam literatury a pramenů a čtyři přílohy. První a druhá kapitola se zabývá vymezením samotného pojmu „slovenského buržoazního nacionalismu“ a jeho genezí v rámci slovenského a československého politického a právního vývoje 40. let. Třetí kapitola pak zasazuje do mezinárodního a vnitropolitického kontextu. Autor správně poukazuje na důležitou souvislost vývoje v Československu s vývojem v Sovětském svazu (zejména ve vztahu k ukrajinskému nacionalismu) a v dalších státech vznikajícího sovětského bloku. Nicméně

kromě vlastní stručné analýzy průběhu procesů v jednotlivých státech by v této části byl i nevyužitý prostor pro využití komparativní metody. Také vlastní literatury k tématu je nepochybně větší množství, než autor využil. Zdařilé je ale propojení mezinárodního a vnitropolitického kontextu.

Ve čtvrté kapitole autor analyzuje trestně právní stránku zkoumaného problému, včetně pojmu socialistická zákonnost, hlavních rysů nového hmotného trestního práva i změn v trestním řízení. K zpracování této kapitoly opět využil širokou škálu titulů obecně historické a právněhistorické literatury, nicméně například důležité příspěvky do diskuzí o této problematice - knihy M. Bobek, P. Molek (eds.): Komunistické právo v Československu, Kapitoly z dějin bezpráví, Brno 2009 či práce kolektivu autorů Pražské právnické fakulty o Právnické dvouletce nebyla autorem využita. Navazující pátá kapitola se zabývá rozborem jednotlivých trestních kauz (část procesu se Slánským věnovaná V. Clementisovi, procesy s O. Valáškem, G. Husákem, A. Rašlou, J. Belanským, I. Karvašem) a právě v ní je možno najít největší přínos práce pro právně historickou problematiku. K této části mám jen marginální připomínky – u procesu s Clementisem měla být větší pozornost věnována i dalším politickým důvodům v pozadí – zejména problematika sporů s vedením KSČ z počátku druhého čs. odboje či Clementisův postoj k Marshallově plánu mohla být analyzována podrobněji, na str. 115 zmíněný Trust Fund má návaznost na již v průběhu druhé světové války vzniklý Czech Refugee Trust fund a některé další menší nepřesnosti. Šestá kapitola originálním způsobem navazuje na předchozí a zabývá se dopadem trestních procesů na společnost a znovu zasazuje sledovanou problematiku do širšího historického a společenského kontextu. Je pak škoda, že sedmá kapitola věnovaná rehabilitaci plně nevyužila možný potenciál, zejména by mohl být podrobněji zpracován obecný rámec jednotlivých fází rehabilitačních procesů a jejich vazba na politické aspekty.

Co se týče závěrečné části práce nazvané bibliografie, prokazuje na jedné straně velkou šíři záběru autora, včetně vlastního archivního výzkumu, na druhé

straně ale mám k této pasáži jednu koncepční připomínku. Domnívám se, že měly být od sebe odděleny tiskem vydané prameny od vlastní odborné literatury a část věnovaná archivním pramenům by měla být v odborné vědecké práci přeci jen dovedena až do úrovně jednotlivých fondů a nejen odkazu na celý archiv. K práci jsou připojeny 4 přílohy – z nichž zejména tři závěrečné vhodně doplňují text práce, nicméně měly by být opatřeny alespoň krátkým regestem a lépe provázány s textem práce.

Přes některé dílčí připomínky, je předkládaná práce výsledkem samostatné vědecké práce, přináší nové poznatky a je na vysoké odborné úrovni. Z toho také vyplývá, že jednoznačně doporučuji práci JUDr. Jána Štefanici, PhD. k dalšímu habilitačnímu řízení a k udělení titulu docent v **oboru 3.4.2. teória a dejiny štátu a práva na Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košicích, Právnické fakultě.**

Praha, 23. září 2018

Prof. JUDr. Jan Kuklík, DrSc.